

Arbeids- og
sosialdepartementet

Kritisk blick på Fafo-rapport 2016:44

Den kompliserte omleggingen

Roar Bergan

Fafo-frokost 31. januar 2017

Problemstilling:

- «Hva er forskjellen på dagens tjenestepensjon og en ny påslagsmodell, og hvordan slår det ut i årlig forventet pensjon for ulike grupper av NTL-medlemmer ved ulike uttaksaldre?»

Vurdering:

- Rapporten underkommuniserer problemene med dagens ordninger og tilslører de reelle valgene vi står overfor

Hva sammenliknes?

An orange pyramid diagram with three horizontal white boxes containing text, stacked vertically. The boxes are outlined in orange and have rounded corners.

Dagens OfTP –
bruttoordningen

AFP som
førtidspensjon

Gammel
folketrygd

A green pyramid diagram with three horizontal white boxes containing text, stacked vertically. The boxes are outlined in green and have rounded corners.

Ny OfTP -
påslagsmodell

Ny AFP – påslag

Ny folketrygd

Forfatterne skriver:

- «Dette er en relevant sammenligning som viser tydelig hvilke pensjonsnivåer de to systemene genererer etter ulike yrkeskarrierer og uttaksaldre» (s63)

Vurdering:

- Nei. Måten dette er gjort på gjør at beregningene blir gale *både* for dagens og ny ordning

To problemer

Ny ordning

- Skal fases inn gradvis
- De eldste årskullene vil få mesteparten av tjenestepensjonen fra bruttoordningen

Gammel ordning

- Skal samordnes med *ny* folketrygd

Levealdersjustering

- Bruttopensjonen er levealdersjustert vha. forholdstall, også for de årskullene som skal ha ny folketrygd
- Det vil helt sikkert ikke bli slik!
- «I tråd med Stortingets vedtak skal alderspensjon fra offentlige tjenestepensjonsordninger levealdersjusteres og reguleres etter nye regler på samme måte og fra samme tidspunkt som alderspensjon fra folketrygden» (Avtalen i lønnsoppgjøret 2009)
- Konsekvens: Rapporten overvurderer pensjonsnivåene fra dagens ordning, særlig for de yngste årskullene

Pensjon første år

- I de fleste beregningene vises bare pensjonsnivået det første året
- Blir misvisende når det ene alternativet omfatter en tidligpensjonsordning 62–66 år
  - Problemet med at pensjonsnivået fra 67 år blir lavt i dagens ordning undertrykkes
  - Den relative verdien av gammel ordning overvurderes

Pensjonsreformen

- Levealdersjustering og fleksibelt uttak er et hovedelement i pensjonsreformen
- Innebærer implisitt gradvis stigende pensjoneringsalder
- Uttak ved 62 år *vil* gi lave pensjonsnivåer, ikke spørsmål *om*, men *hvor raskt*
- Må gi opp forestillingen om at et nytt system skal kunne gi like høy pensjon som før til de som går av ved 62 år

**UNGE MÅ JOBBE
LENGER ELLER FÅ
LAVERE PENSJON**

- «... en hovedkonklusjon er at det er vanskelig, selv ved svært høye sparesatser, å nå de samme pensjonsnivåene ved uttak 62 år som i den gamle ordningen» (s68)
- Velkommen til 2017!

Opptjeningsatts

- Kap. 6: Virkningen av satser fra 5 til 8 (!) prosent i påslagsmodellen
- *Opptjeningsatts*en i påslagsmodellen er ikke direkte sammenliknbar med *sparatts*ene i innskudds- og hybridordninger
  - KLPs medlemsmasse: Må ha rundt 25 prosent høyere sats i hybrid enn i en påslagsordning
  - Dvs. allerede en sats i påslagsordningen på 6 prosent vil gi en premie som er høyere enn makssattsene i privat sektor
- Ikke noe tyder på at forfatterne av kapittel 6 er klar over dette
- Svært viktig at denne forskjellen blir forstått

- «I staten forventet dermed de fleste at det skulle gjennomføres forhandlinger i oppgjøret i 2016. Staten meddelte imidlertid at man ikke ville gjøre omleggingen av statspensjonene til gjenstand for forhandlinger, men la denne bli bestemt gjennom vedtak i Stortinget» (s30)
- Dette er *ikke* korrekt
  - Regjeringen vil forhandle, men ikke i tariffoppgjøret
  - Regjeringen ønsker en omforent løsning, med bred politisk støtte
  - Forslag om en ny offentlig tjenstepensjon vil ikke bli sendt direkte til Stortinget

Arbeids- og
sosialdepartementet

Takk for oppmerksomheten